

Bilaga 2. Metodik delmoment 3

Förstudie restaurering/återskapande av våtmarker

Urval av objekt genom GIS-analys

1. I ett första steg valdes objekt, som uppfyller följande kriterier ut:

- a. Inom Nacka kommuns mark
- b. Ej arrende pågående arrende
- c. Omfattas ej av detaljplan (2020-09-17)

Detta resulterade i 26 historiska och 58 befintliga våtmarker (här ingår inte objekt inom limnisk strand, vattendragsmiljöer, strandskog, havsstrand, dagvattendamm eller andra anlagda småvatten)

2. För att uppfylla de kriterier för lämplighet som specificerats i uppdraget gjordes vidare ett urval av objekt inom respektive våtmarkskategori baserat på följande kriterier för markanvändning/anslutande markanvändning och naturvärde:

- a. Ej tätortsnära objekt, exempelvis i anslutning till bebyggelse, täkt, deponi, avfallsanläggning, golfbana, väg, eller direkt under kraftledning, då objektet i sig är olämpligt eller att en restaurering av objektet kan innebära påverkan på angränsande markanvändning
- b. Ej objekt som idag med säker bedömning har höga naturvärden (naturvärdesklass 1-2), då det vid en restaurering finns risk att man förstör de befintliga naturvärdena.

Små objekt (<1,5 ha) eller objekt med förhållandevis små avrinningsområden prioriterades inte i första hand då det överlag är svårare att restaurera dessa objekt.

Dessa kriterier tillämpades vid urvalet av historiska respektive befintliga våtmarksobjekt enligt nedan:

Historiska våtmarksobjekt (24)

I urvalet av objekt som teoretiskt skulle kunna vara lämpliga för återskapande valdes 18 objekt bort då det låg i anslutning till bebyggelse, täkt, under kraftledning, i anslutning till golfbana/park/arrende, eller utgjordes av havsnära objekt.

För återstående 7 objekt gjordes en manuell bedömning av lämplighet för restaurering baserat på övriga kriterier i databasen och i en del fall befintlig kunskap eller fältbesök i området.

Objekt 14 Danmarks ängar valdes bort då det utgörs av en planerad restaurering till ängsmark

Objekt 22 Nyckelvikens NR, åker/öppen kultiverad gräsmark (troligen ej aktuellt då även detta objekt har en planerad restaurering)

Objekt 3 Norr Skogsö träsk - Historisk våtmark, dag kultiverad gräsmark i anslutning till Skogsö träsk bedöms inte lämplig för restaurering/återskapande då det finns en pågående process i området kring problem med översvämning.

Återstående 8 objekt bedömdes manuellt:

337 Hedvigslund kultiverad gräsmark, 338 Hedvigslund kultiverad gräsmark 1 Fd åker Gåsö–strandnära objekt, 2 Fd åker Gåsö. Förutsättningarna saknas för restaurering i dessa objekt då de utgörs av parkmark med befintligt vattendrag samt strandnära objekt

38-41 Kultiverad gräsmark (parkmark).

Huvuddelen av de historiska objekt som skulle lämpa sig för återskapande (exempelvis objekt 248, 249 i Velamsunds naturreservat) av framförallt öppen våtmark ligger inom nuvarande arrende, dvs utgörs idag av åkermark eller öppen kultiverad gräsmark.

Befintliga våtmarksobjekt (58 st)

I urvalet av objekt som teoretiskt skulle kunna vara lämpliga för restaurering utgjordes 56 objekt av naturtypsgruppen ”Skog och träd, boreal skog” varav 35 Lövsumpskogar (samt 2 objekt som utgör Strandskog, Örtrik allund), 4 Skogbevuxen myr samt 15 objekt Blandsumpskog. Ett objekt utgjordes av naturtypsgruppen ”Igenväxningsmark” – buskmark. Urvalet domineras av små våtmarksobjekt 47 st <1,5 hektar och 11 st > 1, 5 hektar.

I ett vidare urval valdes 24 objekt bort då de bedömts utgöra objekt i naturvärdesklass 1-2.

Ytterligare 24 objekt valdes bort då det låg i anslutning till bebyggelse, avfallsanläggning, under kraftledning, i anslutning till golfbana/park/arrende.

För resterande 14 objekt gjordes en manuell bedömning av lämplighet för restaurering baserat på övriga kriterier kring exempelvis markanvändning registrerade i databasen och i en del fall fältbesök av området.

28 Älta våtmark, alsumpskog

29 Älta våtmark, lövsumpskog

37 Ö Hedvigslund (Omges av 320 Ö Hedvigslund – Blandsumpskog – mer bebyggelsenära)

60 Sumpskog Svärdön NÖ Lövsumpskog, Björksumpskog

251 Näckdjupet, Alsumpskog/alkärr (delvis i anslutning till bebyggelse, samt i anslutning till sprickdalssjö - Näckdjupet)

Följande objekt i Älta mosse valdes ut som intressant för fältbesök men fältbesöktes aldrig då det inte ansågs utgöra ett lämpligt objekt, av olika anledningar.

32 Älta mosse blandsumpskog fd täkt (Högt naturvärde (Visst biotopvärde – Högt Artvärde) Preliminär bedömning)

33 Älta mosse, sumpskog

34 Älta mosse, laggzon, med tall

35 Älta mosse, blandsumpskog fd täkt

319 Älta mosse, tallmosse fd täkt

36 Skogbevuxen myr Ö Älta mosse

Fältbesök inför förstudie:

Blivande Skarpnäs naturreservat och Velamsund naturreservat fältbesöktes 2020-09-22, Tattby naturreservat fältbesöktes 2020-10-09. Dessa områden valdes ut för förstudie.

Följande befintliga och historiska våtmarksobjekt i Älta fältbesöktes 2020-10-09:

Objekten ligger i anslutning till bebyggelse i Ö Hedvigslund. De befintliga våtmarksobjekten har höga naturvärden med möjlighet till ytterligare värden om objektet lämnas för fri utveckling. Man bör inte anlägga rening i dessa objekt.

Följande objekt fältbesöktes:

28 Älta våtmark alsumpskog 29 Älta våtmark lövsumpskog 37 Ö Hedvigslund, alsumpskog 328 Ö Hedvigslund, barrumpskog.

28 Älta våtmark alsumpskog och 29 Älta våtmark lövsumpskog är under utredning av kommunen för dagvattendamm och var därför inte aktuell för restaurering.

Vid de historiska våtmarksobjekten 38, 39, 40, 41 samtliga öppen kultiverad gräsmark/öppen parkmark (tidigare åkermark som omfattas av markavvattningsföretag Älta gård – troligen i kulvert) inne i Älta gård skulle man kunna göra dagvattenanläggning.

Dessa objekt valdes inte ut för förstudie.